

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Mänguline keeleõpe koolieelikutele ja erivajadustega lastele

Ljudmilla Limantova

Reet Kuldmets

Irina Balabanova

29.04.2025

LAPSE KÕIGE TÄHTSAM TEGEVUS ON MÄNG

Õpetaja selge kõne, pidev kordamine, rutiin, seoste loomine, liigutused ja visualiseerimine aitavad infot paremini meelde jätta.

TERVITUSMÄNGUD JA LUULETUSED

Tere sulle! (käed ette)

Tere mulle! (käed enda poole)

Tere meile kõigile! (käed lahti ette laiali)

Hommik on käes, möödaski on öö.

Tõusen koos päikesega.

Tere, uus päev!

TERVITUSMÄNGUD JA LUULETUSED

Tere kõigile! Tere kõigile! (kummardatakse kergelt ette)
Kõigele meie lastele! Kõigile meie lastele! (käed lahti ette laiali)
Heia, heia, holla! Heia, heia holla! (käed puusas, hüpeldakse koha peal)
Meil on lõbus olla! Meil on lõbus olla! (käed puusas, keerutatakse ringi)

TERVITUSMÄNGUD JA LUULETUSED

Igal uuel hommikul

Ütlen: „Tere hommikust!”

Siis kui päike taevas

Ütlen: „Tere päevast!”

Igal uuel õhtul

Ütlen: „Tere õhtust!”

Siis kui saabub öö

soovin ma: „Head ööd!”

NIMETA SÕNU! (Mängime eesti keeles. L. Kingsepp, k. Salu, k. Kaljola)

Sellesse rühma kuuluvad mängud, kus on vaja tuletada meelde sõnu mitmesugustest põhimõtetest lähtudes. Mängijad ütlevad sõnu kordamööda niikaua, kuni sõnu ja lusti jätkub. Seda tüüpi sõnavaramängudes osalemise oskus areneb harjutamise käigus. Mäng, mis esimesel korral tundus raske, läheb järgmisel korral juba kindlasti paremini!

Neid mängu võib mängida ka võidu peale (kes saab rohkem sõnu, on võitja), aga see ei tohiks olla eesmärk.

NIMETA SÕNU! (Mängime eesti keeles. L. Kingsepp, k. Salu, k. Kaljola)

- Nimeta asju, mis on punased (nt lill, tomat, jänese silmad), kollased (nt kõrvits, minu kingad), sinised (nt taevas, see tass), rohelised (nt mets, minu kampsun) jne.
- Nimeta asju, mis on kolmnurksed (nt rätik, joonlaud), ümmargused (nt maakera, nõöp), kandilised (nt buss, raadio) jne.
- Nimeta asju, mis on pehmed (nt tugitool, käterätt), kõvad (nt laud, tool), vedelad (nt piim, supp, mahl) jne.
- Nimeta asju, mis on klaasist (nt kauss, kraadiklaas), puust (nt uks, kelk), plastmassist (nt pudel, kott), paberist (nt tapeet, ümbrik, postkaart) jne.
- Nimeta asju, millel on auk sees (nt sõrmus, pudel, klaas).
- Nimeta asju, mis on ohtlikud (nt tuli, terav nuga, sügav vesi), ilusad (nt punased roosid, sportauto, ballikleit) jne.
- Nimeta asju, mis kuuluvad kodu, kooli, linna või talu juurde.

SORTEERIMISMÄNG „Mis on kasulik, mis on kahjulik”

Vajalikud materjalid: temaatilised pildid, kaks tooli.

Laua peal või põrandal on pildid erinevate toiduainetega. See on „pood”. Lapsed lähevad poodi ja valivad teatud arvu kaarte. Koos õpetajaga vaatavad ja nimetavad, mis toiduained on lastel.

Laste ees on kaks tooli. Üks on „valge külmkapp”, kuhu läheb kasulik toit. Teine on „must külmkapp”, kuhu läheb kahjulik toit. Kordamööda lapsed tulevad toolide juurde ja sorteerivad oma kaardid kasutades lause „See on tomat. Tomat on kasulik.”

MIS ON PUUDU?

Vajalikud materjalid: temaatilised pildid, mängusjad.

Laste ees, põrandal või laual on temaatilised pildid (nt värvid, koduloomad, metsloomad, aedviljad jne). Lapsed panevad silmad kinni. Õpetaja võtab ühe pildi ära. Lapsed peavad ära arvama, mis pilt on puudu. Laps võib ka olla mängujuht.

KOMPOTT

(Keelekümblusprogramm. Lasteaedade õpetajate poolt kogutud materjal)

Lapsed istuvad ringis. Õpetaja annab sosistades igale lapsele ühe puuvilja nime (õun, banaan, pirn jne).

Õpetaja: „Kohad vahetavad pirnid!” (kõik pirnid vahetavad kohad) jne.

Kui õpetaja hüüab: „Kompott!” või „Puuviljad”, siis kõik lapsed vahetavad kohad.

LOOMADE HÄÄLED. RÄNDAME RINGI!

Vajalikud materjalid: loomade pildid, arvuti.

Põrandal on loomade pildid. Lapsed kuulavad laulu loomade häältest ja peavad kogunema selle looma pildi juurde, kes häält tegi.

https://www.youtube.com/watch?v=pEJRrtOe61U&ab_channel=K%C3%BCllikiLauluaed

https://www.youtube.com/watch?v=7x9Y7eY-IIA&ab_channel=LAIKRETELASTEKAS

Liigutuslik-sõnaline tegevus näo- ja kehaosade õpetamiseks. (Keelekümblusprogramm. Lasteaedade õpetajate poolt kogutud materjal)

Lapsed on ringis, õpetaja teeb ettepaneku äratada üles oma silmad vaatama, kõrvad kuulama, suu rääkima.

Koos öeldakse

Silmad-kõrvad 3 korda – näidatakse silmi ja kõrvu.

Plaks, plaks, plaks – kolm käteplaksu.

Nina-suu 3 korda näidatakse nina ja suud.

Plaks, plaks, plaks – kolm käteplaksu.

Tempo muutub kiiremaks.

Silmad-kõrvad 3 korda – näidatakse silmi ja kõrvu.

Pats, pats, pats – kätega põlveplaksud.

Nina-suu 3 korda näidatakse nina ja suud.

Pats, pats, pats – kätega põlveplaksud.

Samamoodi võib näidata kõiki kehaosi.

BUSSISÕIT

(Keelekümblusprogramm. Lasteaedade õpetajate poolt kogutud materjal)

Lapsed teevad ringi. Õpetaja loeb luuletuse, lapsed kordavad järgi sõnu ja liigutusi.

1. Bussirattad käivad ringi ja ringi, ringi ja ringi, ringi ja ringi (2x) läbi terve linna (imiteeritakse rooli keeramist).
2. Bussiüksed käivad lahti ja kinni, lahti ja kinni, lahti ja kinni (2x) läbi terve linna (kätega lahu kokku).
3. Klaasipuhasti teeb sihkat ja sahkata, sihkat ja sahkata, sihkat ja sahkata (2x) läbi terve linna (imiteeritakse auto kojameeste tööd).
4. Bussist kostub tuut-tuut-tuut, tuut-tuut-tuu, tuut-tuut-tuut (2x) läbi terve linna (nagu vajutatakse signaali nupule).
5. Rahvas rapub aga ülesse-alla, ülesse-alla, ülesse-alla (2x) läbi terve linna (põlvede nõksutamine).
6. Lapsed jutustavad igasugust juttu, igasugust juttu, igasugust juttu (2x) läbi terve linna.
7. Emad ütlevad no-no-noo, no-no-noo, no-no-noo (2x) läbi terve linna (sõrmega vibutamine).
8. Isad ütlevad ei-ei-ei, ei-ei-ei, ei-ei-ei (2x) läbi terve linna (peaga raputamine).

MIS KELL ON? (Keelekümblusprogramm. Lasteaedade õpetajate poolt kogutud materjal)

Mängujuht seisab seina ääres, näoga seina poole. Teised lapsed seisavad rivis kaugemal tema selja taga. Lapsed küsivad kooris: „Mis kell on?” Mängujuht vastab: „Kell on viis”. Kogu rivi liigub vastava arvu samme mängujuhi poole. Mängujuht keerab ümber ja kes mängijatest sel hetkel liigub, see läheb algpunkti tagasi. Kes esimesena mängujuhi juurde jõuab, see on uus mängujuht.

AASTAAEGADE MÄNG (Keelekümblusprogramm. Lasteaedade õpetajate poolt kogutud materjal)

Vajalikud materjalid: pildid aastaaegadest

Lepitakse kokku neli erinevat liikumisviisi, mida kasutatakse mingi aastaaja puhul. Õpetaja näitab lastele pilti ja nimetab aastaaega, lapsed valivad vastavalt pildile õige liikumisviisi.

VIIS MEELT

Vajalikud vahendid: arvuti, sall, erinevad snäkid, erinevad asjad.

Räägime lastega kui tähtsad on inimese meeled. Katsetame.

1. Kuulamine. Lapsed vaatavad multifilmi ilma helita.

2. Nägemine. Lapsed panevad silmad kinni ja kuulavad multifilmi.

Teine variant võib salliga silmad kinni siduda ja minna näiteks garderoobi, tahvli juurde jne.

3. Kompimine. Lapsel on silmad kinni. Laps katsub teise lapse pead ja peab ära arvama, kes seisab tema ees.

4. Haistmine. Lapsel on silmad kinni. Laps nuusutab midagi, mida saab lõhna järgi ära arvata (leib, küüslauk, küpsis, tee, kohv jne).

5. Maitsmine. Lapsel on silmad kinni. Laps maitseb midagi, mida saab maitse järgi ära arvata (leib, küüslauk, küpsis, tee, kohv jne).

KEVADE BINGO

Vajalikud vahendid: suurem paberileht (A5), vildikad.

Rühmas või klassis joonistatakse suure lehe peale kevade tunnused: lumi sulab, rohi tärkab, putukad ärkavad talveunest, lilled tärkavad, pungad puhkevad jne. Viimane peab olema - karu ärkab talveunest. Õues otsime kõik kevade tunnused, mis on lehe peale joonistatud. Viimane tunnus. Küsime laste käest, kas karu võib magada lasteaia hoovis?

SÕNADE LOTO

Vajaliku vahendid: luuletus paber kandjal ja sõnasildid luuletustest.

Sõnadest luuletuse kokku panemine näidise järgi.

REIS ÜMBER EESTI

Vajalikud asjad: ekraan, toolid, Eesti kaart.

Toolid seisavad suure ekraani ees ravis. See on rong. Selleks saada rongi peale, iga laps peab pileti ostma (sooritama matemaatilise ülesande). Näiteks. Hüppa kolm korda. Arvuta peas $2+3$. Kükita 5 korda. Mis kujund see on? Jne

Lapsed istuvad toolide peale. Koos õpetajaga uurivad Eesti kaarti, kordavad Eesti Vabariigi sümboleid ja planeerivad reisi. Kust alustame ja ka lõpetame. Reis algab. Lapsed tõusevad ja muusika saatel mängivad rongi. Panevad käed teine teise õlgade peale. Esimene laps on vedur. Ravis teevad ühe ringi ümber toolide.

https://www.youtube.com/watch?v=O6bLkHA0_eA&ab_channel=Igiuni – Rongisõit.

Jõuame esimesse linna. Märgime kaardile ka. Toimub arutus, mis linn see on, võib vaadata video internetist ja pilte.

Jälle toimub rongisõit ja lapsed jõuavad teisse linna jne.

Viimane linn on laste kodulinn. Lõpuks tuletame meelde, kus oleme käinud.

REIS ÜMBER EESTI

Lingid abiks

https://www.youtube.com/watch?v=IQN1TLws1vM&t=63s&ab_channel=AroundTheWorld4K – Tallinn

https://www.youtube.com/watch?v=hMnWbkLJ3mg&ab_channel=JayWayTravel – Pärnu

https://www.youtube.com/watch?v=6xgfdXJgcZA&ab_channel=VisitTartu – Tartu

https://www.youtube.com/watch?v=EtGXDxwp6AI&ab_channel=DroneDiscoveries – Narva

https://www.youtube.com/watch?v=jvTouaKP5XQ&ab_channel=AndreiOrlov – Jõhvi

https://www.youtube.com/watch?v=-ycg4tYMhaw&ab_channel=dimidrone – Viljandi.

REIS ÜMBER EESTI

https://www.youtube.com/watch?v=ZdHJJ9P_Y&ab_channel=LjudmillaLimantova

VIRGUTUSMOMENDID

Kätte - plaks, sõrme - nips, pööran ringi, võtan ninast kinni –
kraps.

Põlve - plaks, hüppan - hops, kükitan, tõusen ja kummardan.

PÜKSID JALGA, KAMPSUN SELGA.

TUTTMÜTS PÄHE, ÕUE LÄHEN.

SAAPAD JALGA, KINDAD KÄTTE,

KINNI TRUKK JA JOPE LUKK.

ÕPIME JA MÄNGIME INTERNETIS

- <https://learningapps.org/> (peab valima eesti keele. Otsingusse tuleb sisestada märksõna (nt puuviljad, numbrid, riided) ja leida sobiv mäng.)
- <https://mukimuri.net/>
- <https://viiveajaveeb.blogspot.com/p/eesti-keel.html>
(soovitused)

ÕPIME JA MÄNGIME INTERNETIS

- <https://lasteekraan.err.ee/>
- <https://www.youtube.com/@LaLaAVEK/videos> LÄLÄ
- <https://www.youtube.com/@annutannu/videos>
- <https://www.youtube.com/@dianabuchmann4108/videos>
- <https://www.youtube.com/@Sebsu4/videos>
- <https://www.youtube.com/@juliafaizullova7444/videos>
- <https://www.youtube.com/@lolalapere/videos>
- <https://www.youtube.com/@lastemaailm7823/videos>
- <https://www.youtube.com/@LaikreteLastekas/videos>

TÄNAME!

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks